

Російські продюсери Володимир Досталь і Фелікс Клейман від імені телеканалу НТВ замовили українським кінематографістам 12-серійний фільм про життя легендарного анархіста Нестора Махна.

Режисер картини — киянин Микола Каптан (лауреат «Молодості»-94 та володар диплому «Берлінале» за короткометражний фільм «Сауко»). Оператори — Олег Маслов-Лисичкін (основні роботи: «Зелений вогонь кози» (1989), «Жінка для всіх» (1991), «Чотири листи фанари» (1992), численні телесеріали) та Ігор Приміський. Художник-постановник — Петро Корягін.

На головні ролі призначено молодих, але вже популярних російських акторів. Нестор Махно — випускник РАТІ (ГІТІС) Павло Дерев'янк якого українські глядачі знають переважно завдяки бойовику «Бій з тінню» (2005), а також телесеріалу «Дільниця» (2003), дружину Махна Галину Кузьменко зіграє Анна Слю, відома як героїня містичного трилера «Нічна варта» (2004) і телесеріалу «Талісман кохання» (2005), роль близького соратника Махна — Федоса Щуся дісталася Данилові Бєлих, який грав у телесеріалах «Медики» (2001) та «Кавалер морської зірки» (2003). Крім того, на глядачів чекає зустріч з чудовими українськими акторами — Олегом Примогеновим, Валерієм Легінін, Ігорем Волковим, Ігорем Славінським та багатьма іншими.

Зйомки картини, сповненої яскравих і видовищних сцен, відбуваються не лише на студії Довженка, а й у всіх куточках України. Запоріжжя, Переяслав-Хмельницький, Кам'янець-Подільський, Качанівка, Біла Церква, Гайворон... — це далеко не повний маршрут знімальної групи

ДЕВ'ЯТЬ ЖИТТІВ НЕСТОРА МАХНА

Підготувала Віра Кандинська

■ Режисер Микола Каптан.

Серіал виходить на екрани у квітні 2006 року. А поки що у нашого кореспондента з'явилася можливість поставити кілька запитань **Миколі Каптану**.

— *Миколо, ідея зняти серіал про батька Махна належить вам чи замовникам?*

— Будь-яке продюсерське кіно передбачає примат творчого і фінансового продюсерів. Вони формують картину й ідеологічно, й зображально, а потім доби-

рають кадри для втілення своєї ідеї. Так сталося і у випадку з нашим серіалом.

Сценарій написали відомі кінодраматурги Ігор Болгарин та Віктор Смирнов — автори сценаріїв до таких відомих фільмів, як «Дума про Ковпака», «Тачанка з півдня», «Ад'ютант його величності». У мене з ними одразу виникло чимало розходжень, — як щодо трактування образу Махна, так і стосовно сюжетних перипетій, хоча сюжет будується на реальних фактах, які трохи видозмінено, уяскравлено задля художності.

— *Яким ви бачите Нестора Махна?*

— Ми знімаємо передусім кіно про людину — непересічну, волюву особистість, історію чимось подібну до грецької трагедії, коли герой в силу фатуму та обставин має стати таким або іншим. Мене взагалі дуже цікавить тема «людина і обставини».

Я досі не бачив жодного фільму про Махна. У стрічках на зразок «Червоних дияволят» цю постать показано лише побіжно (оскільки без неї неможливо уявити собі громадянську війну) і переважно в гротесковому світлі. Комуністична ідеологія просто не знала, як боротися з Махном, і через це радянський кінематограф цілеспрямовано висміював його. А Нестор Іванович був видатною особистістю, філософом. Взяти хоча б його теорію «малої батьківщини». Він був селянином за походженням і дуже добре розумів потреби селян. Зараз говорять, що до революції Російська імперія була надзвичайно розвинутою країною.

Можливо, в індустріальному чи банківському вимірах. Але прочитавши, як у ті часи жили прості селяни, скільки в них було землі, я був просто вражений. А Нестор Махно, здійснивши колосальний експеримент — Гуляйпільську анархічну республіку, передусім підтримав селян своїми указами, згідно з якими кожен селянин міг взяти в руки рушницю і захищати своє. Його ідеї навряд чи можна назвати анархічними, радше — людськими. Але вони незручні для будь-якої держави.

Своїми враженнями про роботу в картині поділилися й інші члени знімальної групи.

Олег Маслов-Лисичкін — головний оператор:

Знімати досить складно, адже часто в кадрі перебуває близько двохсот людей, не рахуючи численних тварин. Я маю досвід таких зйомок — свого часу працював із Тимофієм Васильовичем Левчуком. Але тоді дві серії знімали протягом шести місяців. А нині дванадцять серій знімаємо за п'ять місяців. Крім того, в нашому розпорядженні лише п'ятдесят коней, а їх треба і в тачанки запрягти, і вершників спорядити. Масовку доводиться щоразу переодягати — то в будьонівців, то в махновців. А телебачення, як ви розумієте, — це крупні плани. От і шукаємо різні операторські прийоми. Зйомки йдуть у форматі кіноверсії: кілька планів, дуже багато точок. Не хочеться, щоб на екрані статичні панорами змінювалися «балакаючими» головами, як це нерідко буває в серіалах. В роботі досить активно використовуємо комп'ютерні технології. Наприклад, кількість тачанок у багатьох сценах для створення потрібного ефекту доведеться збільшити за допомогою комп'ютера.

Мені дуже подобається співпрацювати з Миколою Каптаном. Він колишній актор, має велику практику. Ми розуміємо одне одного без слів.

Нещодавно я дивився змонтований матеріал і дуже тішився. Окремі сцени справляють враження документального кіно. А коли дивишся фотографії знімального процесу, здається, що вони просто з революції. Дивовижний ефект! Гадаю, уривки з фільму можна буде показувати дітям на уроках з історії України як наочний матеріал.

СМЕРТЬ

ВСІМ, ХТО НА ПИРИШКОДІ
ДОБУТЬ Я ВІЛЬНОСТІ
ТРУДОВОМУ ЛЮДУ.

■ Данило Бєлих — Федос Щусь, Павло Дерев'яно — Нестор Махно у фільмі «Дев'ять життів Нестора Махна». Режисер Микола Каптан.

Павло Дерев'яно — виконавець ролі Нестора Махна:

Я щасливий, що можу зіграти легендарну особистість часів громадянської війни. Робота над образом Нестора Махна для мене не просто праця, а й своєрідне самопізнання. На майданчику я перебуваю в постійному пошуку. Вживатися в епоху складно, але надзвичайно захопливо. Щоб перевтілитися в історичний персонаж, недостатньо просто надіти шаблю й папаху. До ролі я готувався серйозно: читав щоденники Нестора Івановича та його дружини, спогади соратників. Крім того, довелося попрацювати над фізичною формою (напередодні зйомок я регулярно відвідував спортзал), а також над мовою, щоб виробити характерний український акцент.

Анна Слю — виконавиця ролі Галини Кузьменко:

Готуючись до ролі, я прочитала щоденники своєї героїні, на яких переважно й будується сценарій. Ця постать мене просто вразила. Дуже сильна жінка, яка зуміла стати для свого чоловіка справжнім другом і соратником. Для мене Галина — ідеал дружини.

Як і будь-яка актриса, намагаюся привнести в екранний образ щось своє. Микола Каптан мені в цьому дуже допомагає. У нього є така особливість: довго-довго мовчить і раптом підходить і говорить якусь ключову фразу, яка і є розв'язанням того складного питання, що виникло. Це дуже цінна якість для режисера, за яку всі актори йому вдячні. Мені також подобається, що Каптан прагне зробити правдиву картину про громадянську війну, нікого не підносячи і не засуджуючи, намагається донести до глядачів реальні факти.

Данило Бєлих — виконавець ролі Федоса Щуся:

Мій герой — це своєрідний Рембо початку століття. Чарівний персонаж з голови до ніг увішаний різною зброєю і при цьому наділений душевними якостями, в які можна закохатися. Це одна з найскладніших ролей, які мені доводилося грати в кіно — і найскладніший матеріал, з яким я будь-коли мав справу. Дуже подобається співпрацювати з Миколою Каптаном. Він — талановита людина, здатна робити багато речей, які не під силу іншим режисерам.

Олег Примогенов — виконавець ролі Льови Задова:

На цю роль мене призначили не одразу. Спершу Микола Каптан запропонував зіграти начальника штабу, потім — кулеметника і лише побачивши мене з новою «зачіскою» (я поголів голову для ролі в серіалі «Маєток», в якому знімаюся паралельно), вирішив, що я гратиму Задова.

Мій персонаж — неоднозначна постать. Особистий охоронець Махна, казначей, він до того ж був фейлетоністом і памфлетистом, вивчав китайську мову і культуру. Це людина, як мені здається, веселої вдачі, дуже уважна, хитра і водночас дуже віддана Махнові (адже Льова кілька разів рятував «батька» від смерті). Проте врешті Задов був завербований НКВД, не пішов з Махном до Румунії, продав чекістам гроші, а потім нібито обіймав якусь посаду в чекі. Пізніше, переховуючись від репресій, він разом зі своєю коханкою продавав морозиво на вокзалі в Харкові, але незабаром його впіймали і вбили, бо на той час сховатися в СРСР було неможливо.

Я ще тільки почав працювати над цією роботою. Гадаю, попереду багато цікавих сцен.

12 вересня 2005 р.